

Klimat- och näringslivsdepartementet
Naturmiljöenheten

Remissyttrande över PM Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen (KN 2025/01529).

Sammanfattning

Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål (Rema) har inga synpunkter på utformningen av förslaget utifrån det angivna syftet att öka flexibiliteten och åstadkomma en större differentiering av artskyddet genom en avvägning mellan olika arters skyddsbehov och andra intressen.

Vi tycker att det finns delar i förslaget som är bra t.ex. att förhållandet med artskyddslagstiftningen och jakt- och fiskelagstiftningen klargörs. Vidare välkomnar vi förslaget (15§) att Naturvårdsverket minst vart sjunde år efter fastställda kriterier ska göra en översyn av olika arters skyddsbehov.

Utifrån de intressen som Åklagarmyndigheten främst har att beakta ser vi dock anledning att lyfta fram vissa straffrättsliga konsekvenser av förslaget eftersom sådana inte berörs närmare i promemorian. Det är konsekvenser som vi bedömer ligger inbäddat i syftet att åstadkomma en önskad flexibilitet och ett ökat utrymme för olika slags intresseavvägningar. Vill därför endast peka på sådana konsekvenser för den fortsatta beredningen av förslaget.

Straffrättens förhållande till de föreslagna nya undantagsbestämmelserna m.m.

I författningsförslaget har den åsyftade flexibiliteten delvis åstadkommits genom användning av formuleringar och begrepp som från en straffrättslig synpunkt framstår som tämligen obestämda och därmed svårtillämpade. De nya nationella förbuden och särskilt de nya generella undantagsbestämmelsernas förhållande till straffrättens krav på precision och tydlighet behandlas inte närmare i promemorian. Rema ser därför anledning att peka på att de föreslagna bestämmelserna i fråga om det nationella artskyddet riskerar att i praktiken medföra ett svagt straffrättsligt skydd.

Det gäller t.ex. förslaget till de nya generella undantagsbestämmelserna i 9 a § och 9 b § som innefattar flera svårbedömda rekvisit. Det är inte åtgärderna i sig utan syftet med dem som skulle avgöra om förbuden i 6 §, 8 § i vissa fall och 9 § ska tillämpas. På liknande sätt är förslaget till undantagsbestämmelsen i 9 b §

straffrättsligt problematiskt då förbuden i vissa fall görs beroende av att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet inte avsevärt försvåras.

Även förslaget till en ny 5 a § punkt 2 är från straffrättslig synpunkt svårtillämpat där förbudet att ”störa djur” framstår som öppet och obestämt i förhållande till vilka slags aktiviteter som åsyftas. Därutöver ska förbudet gälla endast om den störande aktiviteten kan antas ”ha betydelse för den berörda artens bestånd”. Det framgår inte om det senare kravet skall ställas i relation till det nationella beståndet eller syftar på ett regionalt eller lokalt bestånd. Bestämmelsen i sin helhet kan därför förutses ge upphov till straffrättsliga tillämpningsproblem.

Marie Lind Thomsen

Jörgen Lindberg